

Tilråkning til Miljødirektoratet

Verneplan for skog

Verneforslag for Smokkstadlia naturreservat i Larvik kommune

Rik granskog i Smokkstadlia

Foto: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

August 2019

Innhold

1 Verneforslag	3
2 Lovgrunnlag	3
3 Vurdering i forhold til naturmangfoldlovens kapittel II.....	4
4 Verneverdier og verneformål	4
5 Saksbehandling.....	5
6 Endringer og presisering av verneforslaget etter høringen	5
7 Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	6
8 Lokal og sentral høring	6
9 Innkomne uttalelser til kunngjøring og høring.....	7
10 Fylkesmannens vurdering av uttalelser til kunngjøring og høring.....	8
11 Fylkesmannens tilrådning	9
Vedlegg 1	10

1 Verneforslag

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark legger med dette fram forslag om vern av arealer på privat grunn i Larvik kommune. Tre private grunneiere har tilbudt areal til frivillig vern som naturreservat.

Området som foreslås vernet er:
Smokkstadlia naturreservat, ca. 299 dekar.

Berørte eiendommer:
Larvik kommune, gbnr. 43/2, 43/4, 44/2.

2 Lovgrunnlag

Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den aktuelle vernekategori. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldlovens § 37, som lyder slik:

«Som naturreservat kan vernes områder som
a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
b) representerer en bestemt naturtype,
c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
e) har særskilt naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfoldet, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdetets skjøtsel.»

3 Vurdering i forhold til naturmangfoldlovens kapittel II

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet. Fylkesmannen har gjort følgende vurderinger;

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Området er tidligere naturtypekartlagt med beskrivelse i naturbase med link <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00087303>. Området er i hovedsak kartlagt som rik blandingskog i lavlandet av svært viktig (nasjonalt viktig) verdi/ A- verdi.

Det er gjennomføres skogtakst i sommer som grunnlag for avtale med skogeierne.

Føre- var- prinsippet § 9

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig i denne saken, slik at det er liten fare for at vernet vil ha ukjente konsekvenser for naturverdiene. Det er normalt lite behov for skjøtsel for å opprettholde verneverdiene i denne typen verneområder, men dette må vurderes fortløpende.

Restriksjonene som innføres med vernevedtaket vil bidra til å bevare naturverdiene. Den bruken som tillates vil etter Fylkesmannens mening ha liten negativ innvirkning på disse.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Vernevedtak kan i enkelte tilfeller føre til økt bruk av området til naturopplevelse og undervisning, men vi mener at dette ikke vil ha vesentlig betydning så lenge vernet følges opp med nødvendig oppsyn og informasjon. Gjennom verneforskriften reguleres aktivitet i området slik at det ikke åpnes opp for tiltak som kan forringe verneformålet. Forskriften åpner kun for tiltak som normalt ikke vil gi negativ påvirkning på reservatet. Dette vil også følges opp med oppsyn og informasjon, samt vilkår i eventuelle dispensasjonsvedtak. Vi mener derfor at vernevedtaket ikke vil påvirke økosystemet og verneverdiene negativt.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Prinsippet vil bl.a. være relevant ved planlegging og gjennomføring av tiltak som vil kreve en dispensasjon fra forskriften, og vil da bli konkretisert som vilkår e.l. i Fylkesmannens vedtak. Nødvendige kostnader til forvaltning, oppsyn, informasjon og eventuell skjøtsel må bæres av staten.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Dette prinsippet omfatter også lokalisering og avgrensning av tiltak. Verneforslaget har en naturlig avgrensning på grunneiernes eiendom ved at lisen med eldre skog er med.

4 Verneverdier og verneformål

Verneverdier

Området har følgende spesielle kvaliteter:

Lokaliteten består for det meste av naturtypen rik blandingskog i lavlandet med utforming sørboreal blandingskog, mens de solvarme, østre, tørre skrentene har naturtypen rik edelløvskog med utforming alm- lindeskog. I granskogen er lågurtgranskog dominerende vegetasjonstype, men det forekommer også blåbærgranskog og småbregnegranskog. Det er også flere MiS- figurer (Miljøregistrering i skog) innenfor arealet av rik bakkevegetasjon, liggende død ved, hule lauvtrær og rikbarkstrær.

Verneforslaget dekker mangler i vernet på en god måte. Naturtypene rike blandings-skoger i lavlandet, rik edellauvskog og rike utforminger av eldre granskog fanger alle opp viktige mangler i skogvernet i Vestfold og nasjonalt. Videre ligger skogen i lavereliggende områder, og på overveiende høye boniteter. Verdifullt for området er også forekomster av død ved av flere treslag, stående og liggende, og i ulike nedbrytningsstadier. Forekomst av tresatt rasmark øker også det biologiske mangfoldet, da slik ustabil mark er bl.a. kjent for potensial for krevende bakkeboende sopp.

Trusler mot verneverdiene

Skogsdrift vil være en trussel mot verneverdiene i området i dag. Ferdsel og beiting anses ikke å være noen trussel i området i dag.

Planstatus

Arealet er avsatt til LNF- område i kommuneplanens arealdel.

5 Saksbehandling

Tilbud og registreringer

Fylkesmannen mottok tilbud om frivillig vern den 27.12.2018 og 16.1.2019. Det gjennomføres skogtakst i feltsesongen 2019, som grunnlag for beregning av erstatning.

Meldingsfasen

Fylkesmannen meldte oppstart av planarbeidet den 25.2.2019 og det kom inn 5 merknader til kunngjøringen. Uttalelsene til kunngjøringen er oppsummert og kommentert i høringsbrevet, og tas også med i tilrådingen.

Høringsfasen

Verneforslaget ble sendt på høring den 21.5.2019 med uttalefrist 21.7.2019. Det ble foretatt en felles lokal og sentral høring. Ved fristens utløp var det kommet inn 5 uttalelser.

Videre saksgang

Ved frivillig vern blir verneavtale normalt inngått med grunneier *før* oppstart og høring av verneforslag. Slik avtale omfatter erstatningsbeløp, områdeavgrensning og forslag til vernebestemmelser. For å få en raskere gjennomføring av denne vernesaken, ble den sendt på høring før avtaler var inngått. Forslag til vernebestemmelser og vernekart er utarbeidet i samråd med grunneierne. Avtaler er foreløpig ikke inngått.

På bakgrunn av høringsforslaget og innkomne uttalelser sender Fylkesmannen sin tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer forslaget og sender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet, som deretter forbereder saken og legger forslag om vernevedtak fram for Kongen i statsråd. Etter vedtak ved kongelig resolusjon vil erstatningen bli utbetalt i tråd med inngåtte avtaler. Fylkesmannen vil bekjentgjøre vedtaket og sørge for at naturrestativet blir merket og skiltet. Grensemerkingen blir normalt utført av Jordskifteretten. Statens naturoppsyn har ansvaret for annen merking.

6 Endringer og presisering av verneforslaget etter høringen

Det er ikke gjort noen endringer i verneforslaget etter høringen.

7 Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Siden verneformålet er å bevare eldre naturskog i fri utvikling, er det lite trolig behov for skjøtsel i verneområdet. Eventuelle behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert, og ved behov vil det bli søkt midler fra Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn på vanlig måte.

Det vil bli utarbeidet og satt opp informasjonstavle om reservatet. I forskriften åpnes det for å gi dispensasjon for enkelte tiltak etter søknad. Slike saker behandles fortløpende av forvaltningsmyndigheten. Ut over dette kjenner ikke Fylkesmannen til oppgaver eller problemstillinger som vil kreve særlige ressurser økonomisk eller arbeidsmessig.

Statens naturoppsyn har oppsynsansvar i alle verneområder, og vil organisere oppsyn i nye naturreservater etter vernevedtak.

8 Lokal og sentral høring

Verneforslaget ble sendt på lokal høring til grunneierne, Larvik kommune, Vestfold fylkeskommune, samt til følgende brukerorganisasjoner, regionale statlige etater, næringsinteresser og lokale interesseorganisasjoner:

NOF avd. Vestfold, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Vestfold, Larvik og Omegns Turistforening, Naturvernforbundet i Larvik, Norges Vassdrags- og energidirektorat Region Sør, Statens vegvesen-Region sør, Tønsberg soppforening v/Per Marstad, Naturvernforbundet i Vestfold, Vestfold Bonde- og småbrukarlag, Larvik og Omegns JFL, Vestfold Bondelag, Forum for natur og friluftsliv, Lardal O-lag, Lardal jakt- og fiskerlag, Larvik Soppforening, Larvik Botaniske Forening og Lardal 4H.

Verneforslaget ble sendt på sentral høring til:

Bane NOR SF, Landbruksdirektoratet, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Kartverket, Stedsnavnstjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Direktoratet for kulturminneforvaltning, Direktoratet for mineralforvaltning, Norges Geologiske Undersøkelser, AVINOR AS, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Norges Bondelag, Norsk Sau og Geit, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, NORSKOG, Norges Luftsportsforbund, Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkideforening, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, WWF-Norge, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Orienteringsforbund, Norges Handikapforbund, NHO Reiseliv, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norsk Biologforening, SABIMA, Norsk institutt for skog og landskap, Norsk institutt for naturforskning, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Universitets naturhistoriske museer og botanisk hage, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Vitenskapsmuseet, NTNU, Ringve botaniske have, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Norsk Industri, Skagerak energi og Norsk institutt for bioøkonomi.

9 Innkomne uttalelser til kunngjøring og høring

Til kunngjøringen:

Språkrådet: Det er gjort vedtak om skrivemåten Smokkstad for gårdsnavnet som utgjør forleddet her. Vedtaket gjelder også bruksnavn og avledede seter- og naturnavn (Smokkstadsetrene, Smokkstadåsen, Smokkstadelva). Navnet på verneområdet må dermed skrives **Smokkstadlia**.

BaneNor: Verneområdet berører ikke jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF): Ifølge ressursdatabasene til Norges geologiske undersøkelse (NGU) berører den sørøstlige delen av plangrensen en del av en sand og grusforekomst av lokal betydning. Ressursen strekker seg videre østover for plangrensen, og arealet som blir berørt av planen vil trolig ikke være til hinder for den mineralske ressursen.

DMF har på nåværende tidspunkt ingen merknader til oppstart av verneplanprosess for Smukkestadlia i Larvik kommune.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE): Det er ikke noen eksisterende nettanlegg eller konkrete planer for regional – eller sentralnett i det aktuelle området i de plandokumentene som NVE kjenner til. Men NVE har generelt ikke nettselskapenes planer for distribusjonsnett. Vi forventer at selskapene, Skagerak Energi og Statnett, uttaler seg dersom forslaget komme i konflikt med eksisterende eller planlagte energi- og kraftanlegg.

Regjeringen ønsker å legge til rett for langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge, og har gitt NVE i oppdrag å lage et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land. Dette innebærer å peke ut hvilke områder i Norge som er best egnet for vindkraftutbygging. Formålet med dette er å finne områder med gode vindressurser og nettforhold, samtidig som en unngår utbygging i de mest konfliktfylte områdene. NVE skal levere sitt forslag 1. april 2019, og det foreslåtte området ligger i et av de områdene som er til vurdering. Vern av dette området kan komme i konflikt med framtidig vindkraftutbygging, særlig hvis dette området blir pekt ut som et av de mest egnede områdene i Nasjonal ramme for vindkraft. NVE foreslår å inkludere potensiell vindkraftutbygging sammen med nødvendig motorferdsel under spesielle dispensasjonsbetingelser § 7.

Forsvarsbygg: Forsvarsbygg gir høringssvar til denne type saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser.

Forsvarsbygg ber om at de generelle unntak for militær operativ virksomhet inntas i forskriften, og også de unntak som det etter hvert har blitt vanlig å innta knyttet til avgang og landing med Forsvarets luftfartøy.

Til høringen:

Statnett: Statnett SF har ikke anlegg som blir berørt av planen og har derfor ingen merknader.

BaneNOR SF: Verneplanen berører ikke jernbanens interesser og vi har ingen kommentarer.

Norges vassdrags – og energidirektorat: Viser til forslag til opprettelse av Smokkstadlia naturreservat i Larvik kommune mottatt 22.05.2019. Videre viser vi til NVEs uttalelse til oppstartsmeldingen av 13.03.2019.

I forbindelse med oppstartsmeldingen har NVE gjort Fylkesmannen oppmerksom på at Smokkstadlia ligger innenfor et område som er utpekt som aktuelt for vindkraftutbygging i framtiden. NVE ba om å inkludere mulig fremtidig utbygging av vindkraftverk under spesielle dispensasjonsbetingelser i §7 i forskriften. Fylkesmannen mener at så lenge det ikke finnes konkrete planer for vindkraftutbygging bør det ikke inkluderes i §7 i verneforskriften, men ivaretas gjennom de generelle dispensasjonsreglene i §8. Smokkstadlia er et område med nasjonale naturverdier og fylkesmannen mener at vindkraftutbygging må skje utenfor dette området. NVE har ikke noe mer kommentarer til dette.

Det finnes verken regional- eller sentralnett i det foreslåtte området. Statnett og Skagerak Energi står på adresselisten for både oppstartsmelding og høring. NVE forventer at nettselskapene vil uttale seg hvis vern av området hindrer drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg, eller kommer i konflikt med planlagte prosjekter.

Forsvarsbygg: Vi registrerer med tilfredshet at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. Vi har ingen ytterligere merknader til verneforslaget.

Larvik kommune: Det er et betydelig areal som skal vernes. Mye av arealet består av storvokst, gammel granskog, men også innslag av en del varmekjære løvtrær. Store deler av foreslått reservat er dekket av naturtypen rike blandingsskoger i lavlandet, som er dårlig representert blant skogvernet i Vestfold. Verneområdene er foreslått av grunneierne selv gjennom ordningen med frivillig vern. Naturreservatets areal vil utgjøre ca. 299 dekar. I Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet blir det satt mål om at totalt 10 % av skogarealet i Norge skal vernes, og oppretting av verneområdet er et bidrag til å nå dette målet.

Arealet som er foreslått ligger i sin helhet i område avsatt til landbruk-, natur- og friluftsmål i kommuneplanen. Området er ikke omfattet av noen reguleringsplan. Oppretting av verneområde er i tråd med bestemmelsene i gjeldende kommuneplan. Mesteparten av arealet som skal vernes består av produktiv skog og mesteparten av denne skogen vokser på skogsmark med høy eller middels bonitet. Området er dominert av gammel granskog, en del blandingsskog og noe plantet, yngre skog. Det vil ikke kunne drives tradisjonelt skogbruk i verneområdet, i henhold til foreslått forskrift. Som en følge av dette vil hogstvolumet fra området kunne reduseres betydelig. Sett i et næringsperspektiv kan dette være uheldig.

Larvik kommune vil også bemerke at det er viktig å ta hensyn til friluftinteressene ved utforming av vernebestemmelser for området.

10 Fylkesmannens vurdering av uttalelser til kunngjøring og høring

På bakgrunn av pågående arbeid med Nasjonal ramme for vindkraft ønsket NVE i uttalelse til kunngjøringen at Fylkesmannen tok inn i forskriften mulighet for potensiell vindkraftutbygging under § 7, dvs. tiltak som Fylkesmannen etter søknad kan gi tillatelse til.

Vi mente at så lenge det ikke er noen konkrete planer innenfor dette arealet, så er det heller ikke naturlig å ta inn denne typen formuleringer. Verneforskriften regulerer kun aktiviteter innenfor området, og kan således ikke omhandle utenforliggende, framtidig arealdisponering. Slike tilfeller må ivaretas gjennom de generelle dispensasjonsreglene i forskriftens § 8, jf. § 48 i naturmangfoldloven. NVE hadde i høringen ingen ytterligere kommentarer til dette.

Forsvarsbyggs anbefalte bestemmelse er tidligere tatt inn i forskriften.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

11 Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Se vedlegg 1 og 2.

Vedlegg 1

Forskrift om vern av Smokkstadlia naturreservat i Larvik kommune i Vestfold fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima – og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av rik blandingsskog, rik edelløvskog og rike granskoger i lavlandet, med de naturlige forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Området har potensial for truede og sjeldne arter, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr:
43/2, 43/4, 44/2 i Larvik kommune.

Naturreservatet dekker et areal på ca. 299 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:5000 datert Klima- og miljødepartementet...

De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Larvik kommune, hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Beiting.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- g) Vedlikehold av eksisterende traktorveier og stier, samt andre anlegg og innretninger, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- h) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveier og stier, er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier inntegnet på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet til aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- c) Oppsetting av gjerder for beiting.
- d) Utsetting av saltsteiner.
- e) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- f) Merking av eksisterende traktorveier og stier.
- g) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
- h) Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 4 g og f, § 7 c, d og e.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den naturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til vernekart